

Quo Vadis Famagusta?*

Bir zamanların rüya kenti idi. Tüm Akdenizin en önemli tarihi, turistik ve eğlence merkezi olarak anılır, Akdenizin incisi olarak bilinirdi.

Dünyanın en önemli aktristleri tatillerini burada geçirirdi. Brigitte Bardotlar, Sophia Lorenler yazları buralarda kalırdı. Davet alıp gittiğim Maraş'ın varlıklı ailelerinden, şimdilerde Lefkoşa'da yaşayan Tornaridislerin evinde bu iki aktristin de Tornaridis'in teknesinde Maraş sahillerinde gezerken çektikleri fotoğrafları görünce donup kalmıştım yıllar önce.

Nerden nereye dedim bir anda... Yıllar gözümün önünde bir an film gibi geçip gitti. Yaşadığım bu kentin esaretinden bugüne 40 yıla yakın bir zaman geçmişti. Bir zamanların en canlı kenti, kalbinden vurulmuş gibi sere serpe cansız yatıyordu artık. Akdenizin kızgın güneşinde ve mavi dalgalarında çürümeye bırakılmış bir ceset gibi, üzerinde gezen yılanlar, kemirgenlerle beraber sade ve ruhsuz bir iskelete benziyordu artık.

Cansız bir nesne ve onun üzerinden politika yapan bilmiş geçinen bir sürü adam! İş sadece bununla da kalmıyordu. Bunun hayat verdiği onunla bütünleşmiş koskoca tarihi bir kent Mağusa da bir kanadı kırık kuş gibiydi artık. Çırpına da uçamıyordu tek başına. Yada Siyam ikizleri gibi biri yok olunca diğersinin de yaşamı sanki mümkün olamayacaktı bundan böyle...

Bu iki birbiri ile bütünleşmiş kenti 40 yıl önce Akdenizin merkezi yapan tüm öğeler gittik sonra silikleşmeye başlamıştı. Tüm bölgenin yaşamını idame ettiren öğelerden bir diğeri olan koskoca Mağusa limanı da sadece feribot seferleri ile ülkeye cebinde kurusu olmayan turist taşıyan(!), ro-ro gemilerinin ithalata devam eden, askere kayıt dışı mal taşıyan bir limandı!

Yaptığı iş bu kadarsaydı zaten bunu bir başka limancık da yapabilirdi. Zaten kendisi

de bir liman değil, nerdeyse bir gemi barınağına, hatta bir çöplüğe döndürülmüştü. Akdenizdeki ülkelerin kabul etmediği çöplerin nerdeyse tek merkezi olmuştu. Dünya konteyner yük taşımacılığına geçerken, bizimki dökme yüklerin etrafa zehir saçtığı adresten artık.

Limanla yatıp, limanla kalkan Mağusa kenti artık limanın bir an önce bu şekilden nasıl kurtulacağına planlarını yapmaya başlamıştı. Artık bölge için ekonomik bir değer halinden çıkmış, bölge sağlığı için bir tehdit olmaya

başlamıştı. Kıbrısın kuzeyi kanser hastalıklarında dünya 5. olurken, Mağusa ise kanser sıralamasında Kuzey Kıbrıs şampiyonuydu...

Kendisi varken esamisi okunmayan başka kale kentleri vardı artık Akdeniz kıyılarında... Bir Dubrovnik örneğin. Küçük bir liman, Mağusa büyüklüğünde bir kale kent ve günde 200 bin turistin geçip gittiği bir turizm aktivitesinin merkezi olmuş şimdilerde. Cruise gemilerinin girmek için sıra beklediği, şehre girmek için ayak bastı parası ödemek zorunda olduğu bu kentten ne eksikliği vardı Mağusa'nın, böyle siyaset olmasa eğer? Orası da bir savaş yaşamış yıllar önce ama silkinmiş kurtulmuş onun izlerinden. Biz de atamadığımız bu ölü toprağıyla beraber kaybolup gitmişiz Akdenizin haritasından.

Siyasetin rehin tuttuğu Maraşla beraber turizm sadece Akdenizde değil kendine Kuzey Kıbrıs'ta da yeni bir adres bulunmuştur. Bafra'ya taşınıyordu oteller, ve tüm yollar oraya çıkıyordu artık. Yeni yapılan Kuzey Sahil Yolu projesiyle Bafra, Girne ve Lefkoşa'ya artık 40 dakikalık bir mesafeye indirilmiş ve Mağusa turizm haritasından silinmiştir böylelikle.

Bir zamanlar bölgenin can damarı olan Mağusa limanından da yellere eserken tarihi dokuyu ve Mağusa Suriçini ayakta tutmak için Mağusa Belediyesinin ve AB fonlarının

desteği ile yapılan restorasyonlar ne kadar yeterli olacaktır? Zaman zaman tarihi kentte başta Mağusa Belediyesi ve Mağusa Suriçi Derneği olmak üzere çeşitli örgütlerin desteği ile düzenlenen panayırılar, kimi etkinlikler ile sadece yoğun bakımda ve ölmemesi için solunum cihazında yaşayan bir kent haline sokmuştu Mağusayı.

Buna çare olarak düşünülen Üniversite ise eskisi gibi değildir.

90'lı yıllarda bölgeye az da olsa üfrenen bu Üniversite artık tüm yapılanmasını ve yaşam alanını kendi kampüsüne hapsedmiş ve öğrencilerini kurtarmıştı Mağusalılardan! Zaten bu süreçte Kuzeyde artan üniversite sayısına paralel Türkiye'de de artan özel üniversiteler Mağusa'ya gelen öğrencinin hem niteliğini hem de niceliğini değiştirmiştir.

Yani Üniversite artık ciddi bir ekonomik döngüye neden olamıyor Mağusa'da... Kampüsünde yurtları, restoranları, aktivite merkezleri, spor salonları ile tüm öğrencilerin şehre inmeden tüm yaşamlarını geçirebilecekleri ayrı bir merkez olmuştur.

Mağusa-Maraş, birleşik bir kent, bir zamanların Akdenizin incisi, tarihi ve turistik merkezi, bölgenin çekim merkezi gözlerimizin önünde yok oluyor, ellerimizin içinden kayıp gidiyor. Şehir siyasetin elinde rehin tutulmuş, yaşam süsü verilmiş ama yaşamayan bir kent olmuştur. Gecenin karanlığında herkesin evine çekildiği, sokaklarında rüzgar uğultularının ıslak attığı bir kent olmaya adaydır artık burası...

Dr. Okan DAĞLI

***Nereye Gidiyorsun Mağusa?**
Mağusa İnsiyatifi olarak 11 Ekim 2010 tarihinde yayımlanmış olduğumuz "Maraş-Mağusa Açılım Paketi Deklarasyonu"nun devamı niteliğindeki, 3 Nisan 2011 tarihli ve "Çözüm İçin İlk Adım: Mağusa-Maraş" başlıklı belgeyi, elektronik ortama taşıyarak imzaya açtık.

Mağusa İnsiyatifi'nin görüşlerine sempati duyan ve destek beyan etmek isteyen herkes, İnsiyatif'in web sitesindeki <http://www.magusainsiyatifi.org> linkinden belgeye imza koymaya davet ediyoruz.